

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту
(Михайлов А.М.)

“09” 06 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Управління персоналом та інноваційний розвиток підприємств

Спеціальності: 181. Харчові технології

Освітні програми: «Технології харчування»

Факультет: Харчових технологій

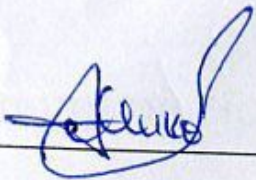
2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з **Управління персоналом та інноваційний розвиток підприємств** для студентів спеціальності: 181 Харчові технології
ОП «Технології харчування»

Розробник к.е.н., доцент кафедри менеджменту

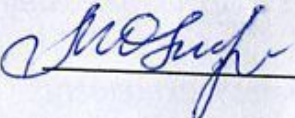
к.е.н., доцент Турчіна С.Г. ( )

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту
Протокол від «9» червня 2020 року № 12

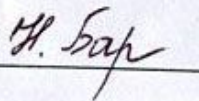
Завідувач кафедри (Михайлов А.М.)

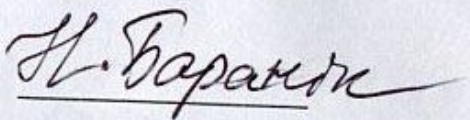
Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проектної групи) (Перцевой Ф.В.)

Декан факультету харчових технологій (Радчук О.В.)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі 18. 0 8 2020 р.
дата

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 18 Виробництво та технології	нормативна	
	Спеціальність: 181 «Харчові технології»		
Модулів – 2	Освітня програма: <i>«Технології харчування»;</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 4		2020-2021	
		Курс	
		1 м	1 м
		Семестр	
		1	1
		Лекції	
Загальна кількість годин – 150 /150	Освітній ступінь: <i>магістр</i>	14	8
		Практичні, семінарські	
		46	10
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80	132
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 5,0		Індивідуальні завдання: 10	
		Вид контролю: <i>залік</i>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - (60/90 (40/60)

для заочної форми навчання - (18 / 132 (12/88)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів знань та вмінь щодо управління персоналом в підприємствах харчової промисловості, застосування методів та сучасних технологій управління персоналом, здійснення робіт по добору, найму, навчанню, підвищенню кваліфікації та оцінці персоналу, а також отримання студентами знань щодо забезпечення інноваційного розвитку підприємств галузі, оцінювання їх інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень на інноваційних засадах.

Завдання – сформулювати у здобувачів результати навчання з дисципліни (*див. перелік*), що забезпечать досягнення ними програмних результатів навчання після завершення освітньої програми. Зокрема ОК «Управління персоналом та інноваційний розвиток підприємств» формує блок знань умінь та компетентностей необхідних для проходження здобувачем переддипломної практики.

Результати навчання з дисципліни (РНД)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде здатен продемонструвати:

- знання інформаційної і комунікаційної бази для розробки і впровадження інновацій з врахуванням основ економіки, маркетингу і менеджменту;
- знання та уміння застосовувати основні принципи отримання інноваційної харчової продукції з різних видів сировини з врахуванням соціальної та економічної ефективності наукової розробки;
- уміння об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію, вносити посильний вклад в гармонізацію людських відносин, ефективно працювати, як індивідуально, так і у складі колективу;
- уміння окреслювати психологічні закономірності розвитку, а також педагогічний інструментарій формування особистості у професійній діяльності;
- уміння розробляти програми розвитку та функціонування підприємств галузі, впроваджувати раціональні методи управління виробничими процесами, планувати потребу у ресурсах. Формувати і впроваджувати власні моделі професійної діяльності з врахуванням передового досвіду організації наукової та виробничої діяльності;
- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми з харчових технологій у професійній діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;
- здатність виявляти ініціативу та винахідливість;

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність розробляти та реалізовувати комерційні та науково-технічні проекти у сфері харчових технологій з урахуванням технічних, комерційних, правових питань та питань охорони праці і довкілля;
- здатність розробляти програми розвитку та ефективного функціонування підприємств харчової промисловості і закладів ресторанного господарства, у тому числі в контексті зовнішньоекономічних зв'язків;
- здатність формулювати та впроваджувати власні моделі професійної діяльності у сфері харчових технологій.

3. Програма навчальної дисципліни

На апробації

Протокол №12 від 09.06.2020 р.

Змістовий модуль 1. Основні поняття і методологія управління персоналом підприємств

Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом

Сутність управління персоналом як наука, навчальна дисципліна, вид управлінської діяльності та мистецтво. Предмет та об'єкт науки управління розвитком персоналу. Місце управління розвитком персоналу в системі менеджменту та адміністрування в організаціях. Особливості та характер управління персоналом на різних рівнях управління. Поняття об'єкту кадрової роботи в організації. Завдання та функції кадрових служб. Основні етапи управління персоналом в організаціях: планування, добір кадрів, формування резерву, відбір персоналу, визначення заробітної плати та пільг, професійна орієнтація та адаптація; навчання та безперервний розвиток, оцінка діяльності та атестація персоналу, трудові переміщення, підготовка керівних кадрів.

Тема 2. Правові аспекти управління персоналом

Інституційне забезпечення управління персоналом. Правові основи укладання трудових відносин. Основні форми укладання трудових відносин. Колективний договір. Трудовий договір. Контракт. Правові основи розірвання трудових відносин. Підстави для розторгнення трудового договору. Поняття робочого часу та його характеристика. Оплата праці робочого часу. Основна, додаткова, мінімальна заробітні плати. Регулювання заробітної плати. Основні форми та моделі оплати праці.

Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів

Сутність та завдання оцінки персоналу. Критерії оцінки діяльності персоналу, кількісні та якісні показники оцінки. Моделі робочих місць кадрів управління. Методичні підходи до оцінки персоналу. Особливості оцінки

керівників та спеціалістів. Атестація як форма оцінки персоналу. Об'єкти атестації. Нормативно-правове та документальне забезпечення атестації. Організація проведення атестації. Види атестації, їх мета та терміни проведення. Управлінські рішення за результатами атестації.

Змістовий модуль 2. Технологія управління персоналом підприємств харчової промисловості

Тема 4. Розвиток та навчання персоналу

Основні види та методи підвищення кваліфікації персоналу. Безперервна система навчання та розвитку персоналу. Форми, тривалість та якість навчання. Самоосвіта в системі розвитку персоналу. Короткострокові курси, стажування, аспірантура, докторантура. Перепідготовка кадрів. Організаційне та методичне забезпечення навчання персоналу. Фінансування та інвестування розвитку персоналу організацій. Мотивація безперервного навчання персоналу. Особливості системи професійного навчання в деяких країнах СНД та світу. Державні програми людського розвитку.

Тема 5. Управління діловою кар'єрою

Сутність поняття кар'єри. Мотиви та цілі кар'єрного зростання персоналу. Основні види кар'єри (динамічна, статична, вертикальна, горизонтальна), їх характеристики. Планування та розвиток кар'єри. Система професійного переміщення персоналу. Плани та форми професійних переміщень. Управління діловою кар'єрою працівників. Основні етапи управління діловою кар'єрою. Кар'єрограма в системі менеджменту персоналу. Завершення кар'єри працівника в організації.

Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною

Сутність та наслідки плинності персоналу. Оцінка та показники плинності кадрів. Основні причини та мотиви плинності персоналу. Фактори управління плинністю. Внутрішні та зовнішні чинники зниження рівня плинності персоналу в організаціях. Поняття трудової дисципліни. Основні фактори формування дисципліни. Організація управління трудовою дисципліною. Оцінка рівня трудової дисципліни в підприємствах. Досвід управління плинністю кадрів та трудовою дисципліною за кордоном.

Змістовий модуль 3. Інноваційний розвиток підприємства: основні поняття, взаємозв'язки та організаційні аспекти

Тема 7. Інновації і циклічність економічного розвитку

Поняття інновацій, їх вплив на економічну систему. Відмінність термінів «новація» і «інновація». Поняття інноваційної діяльності. Об'єкти інноваційної

діяльності. Позитивний суспільний ефект інновацій. Цілі науково-технічного та інноваційного розвитку.

Типи розвитку економіки: екстенсивний тип розвитку, інтенсивний тип розвитку, інноваційний тип розвитку. Показники наукомісткості виробництва

Поняття економічного зростання. Причини циклічного розвитку економіки. Теорія "довгих хвиль" М. Д. Кондратьєва. Положення теорії Й. Шумпетера. Економічні цикли. Фази економічних циклів: криза, депресія, пожвавлення та піднесення. Причини економічних циклів.

Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку

Сутність інновацій. Класифікація інновацій Й. Шумпетера. Класифікація інновацій: за змістом діяльності, за сферою внесення змін, які вони викликають, за сферою застосування, за масштабом новизни, за видом одержуваного ефекту, за ступенем матеріальної відчутності, за стимулу появи (джерелу). Концепція життєвого циклу інновацій. Етапи життєвого циклу інновації: етап розроблення, етап виведення на ринок, етап зростання, етап зрілості, етап занепаду.

Поняття «інноваційної діяльності» і «інноваційного процесу». Етапи і стадії інноваційного процесу: наука – техніка – виробництво. Фундаментальні і прикладні дослідження. Основні поняття: інноваційний продукт, інноваційна продукція, інноваційний проект, інноваційне підприємство, інноваційна інфраструктура, інноваційна діяльність.

Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

Класифікація чинників інноваційного розвитку підприємства: економічні, технологічні, політико-правові, організаційно-управлінські, соціально-психологічні та культурні. Групи факторів інноваційного розвитку підприємств: законодавчі, організаційно-управлінські, фінансово-економічні, техніко-технологічні, соціальні, екологічні, гуманітарні, інформаційні.

Різновиди ефектів інноваційної діяльності: економічний ефект, науково-технічний ефект, науковий (пізнавальний) ефект, соціальний ефект, екологічний ефект.

Показники рівня інноваційного розвитку на макроекономічному рівні: в освітніх механізмах; що відображають фінансові механізми; що відображають мотиваційні механізми; що відображають економічні механізми; що відображають інституціональні механізми.

Методи вимірювання рівня інноваційного розвитку: розрахунок зростання обсягів доходу у порівнянні з аналогом; оцінювання ефективності інновацій за показниками терміну корисного використання; застосування системи оціночних показників, які враховують інтереси різних учасників інноваційного проекту; розрахунок інтегрального (загального) ефекту від створення, виробництва та експлуатації нововведень; застосування методів компаундінгу та ануїтету у поєднанні з методом дисконтування; використання двох норм доходу на капітал.

Інформаційні ресурси для оцінки рівня інноваційного розвитку: «традиційні» статистичні форми Державного комітету статистики України; результати спеціального інноваційного огляду, що проводиться відповідно до методології ЄС; результати регулярних оглядів конкурентоздатності, що проводяться Держкомстатом України; інформація, зібрана різними міністерствами та різними підрозділами державних установ.

Змістовий модуль 4. Інноваційна розвиток підприємства: маркетинг інновацій, бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства, інноваційний потенціал

Тема 10. Маркетинг інновацій

Поняття маркетингу інновацій. Головні завдання маркетингу інновацій. Варіанти інноваційного циклу та типи підприємств-інноваторів: венчурні, експлеренти, патіенти, віоленти, комутанти. Завдання маркетингу інновацій для підприємств інноваційного бізнесу. Відмінність маркетингу інновацій від маркетингу відомого товару.

Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації. Класифікація незадоволених потреб споживачів та товаровиробника з їх волевиявлення. Рівні споживацької готовності споживачів та їх характеристика. Фактори, які враховують під час попиту на нові товари: критичний рівень споживацького капіталу; критична придатність товару; критичний мінімальний рівень доходу; критичний рівень ризику; критична кількість вільного часу у споживача. Методи виявлення прихованих, але не ідентифікованих (не розпізнаних) потреб.

Поняття дифузії інновацій. Зацікавлені та незалежні джерела інформації. Класифікація споживачів за ставленням до інновацій. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку. Криві дифузії інновацій. Внутрішні та зовнішні фактори мотивації споживача. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій. Позиціонування інноваційних товарів на ринку.

Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

Поняття і принципи функціонування інноваційного підприємства. Чинники формування інноваційного підприємництва. Види інноваційного підприємництва.

Стратегії інноваційного розвитку підприємства: традиційна, імітаційна, залежна, опортуністська, оборонна, наступальна. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві.

Етапи розроблення й реалізації інноваційного проекту: розробка концепції проекту, власне проектування, виготовлення і просування на ринок інноваційної продукції. Групи бізнес-процесів управління інноваційними проектами.

Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства

Основні умови переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку: ринковий потенціал; інноваційний потенціал; виробничо-збутовий потенціал.

Поняття інноваційного потенціалу. Структура потенціалу інноваційного розвитку: ринковий потенціал; інноваційний потенціал (інтелектуальна, інформаційна, інтерфейсна та науково-дослідна складові); виробничо-збутовий потенціал (фінансова, кадрова, технологічна, маркетингова та організаційно-управлінська складові).

Оцінка інтелектуальної складової: показник винахідницької (раціоналізаторської) активності; показник інженерно-технічного і наукового забезпечення; показник освітнього рівня; показник плинності кадрів високої кваліфікації; показник оновлення знань. Інтегральна оцінка інтелектуальної складової.

Оцінка інформаційної складової: коефіцієнт повноти інформації; коефіцієнт точності інформації; коефіцієнт суперечливості інформації.

Інтегральне оцінювання складових інноваційного потенціалу.

Показник ринкового потенціалу: попит, прибутковість діяльності, тенденції розвитку ринку, сприйняття, система збуту, рівень конкуренції, рівень ризику, ресурсне забезпечення, державне (регіональне) стимулювання.

Концептуальна схема управління інноваційним потенціалом. Комбінації можливих складових потенціалу інноваційного розвитку.

Складові та основні показники достатності виробничо-збутового потенціалу для інноваційного розвитку. Діагностика складових: фінансової; кадрової; технологічної; маркетингової та організаційно-управлінської.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Управління персоналом												
Змістовий модуль 1. Основні поняття і методологія управління персоналом підприємств												
Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом	11	2	2			7	15	2	2			11
Тема 2. Правові аспекти управління персоналом	11	2	2			7	11					11
Тема 2. Правові аспекти управління персоналом	2		2									
Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів	9		2			7	13		2			11

Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів	2		2									
Разом за змістовим модулем 1	35	4	10			21	39	2	4			33
Змістовий модуль 2. Технологія управління персоналом підприємств харчової промисловості												
Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	11	2	2			7	13	2				11
Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	2		2									
Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	2		2									
Тема 5. Управління діловою кар'єрою	11	2	2			7	13		2			11
Тема 5. Управління діловою кар'єрою	2		2									
Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною	9		2			7	11					11
Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною	2		2									
Разом за змістовим модулем 2	39	4	14			21	37	2	2			33
Усього годин за модуль 1	74	8	24			42	76	4	6			66
Модуль 2. Основні аспекти інноваційного розвитку підприємств												
Змістовий модуль 3. Інноваційний розвиток підприємства: поняття, взаємозв'язки та організаційні аспекти												
Тема 7. Інновації і циклічність економічного розвитку	11		2		2	7	11					11
Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку	10	2	2			6	13	2				11
Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	12	2	2		2	6	13		2			11
Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2		2									
Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2		2									
Разом за змістовим	37	4	10		4	19	37	2	2			33

модулем 3											
Змістовий модуль 4. Інноваційна розвиток підприємства: маркетинг інновацій, бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства, інноваційний потенціал											
Тема 10. Маркетинг інновацій	10		2		2	6	11				11
Тема 10. Маркетинг інновацій	2		2								
Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	10		2		2	6	11				11
Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	2		2								
Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства	13	2	2		2	7	13	2			11
Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства	2		2								
Разом за змістовим модулем 4	39	2	12		6	19	35	2			33
Усього годин за модуль 2	76	6	22		10	38	72	4	2		66
Усього годин	150	14	46		10	80	150	8	10		132

5. Теми та план лекційних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом 1. Сутність управління персоналом як наука 2. Предмет та об'єкт науки управління персоналом 3. Місце управління розвитком персоналу в системі менеджменту та адміністрування в організаціях. 4. Особливості та характер управління персоналом на різних рівнях управління.	2
2	Тема 2. Правові аспекти управління персоналом 1. Інституційне забезпечення управління персоналом 2. Правові основи укладання трудових відносин 3. Основні форми укладання трудових відносин. 4. Колективний договір. Трудовий договір.	2
3	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу 1. Основні види та методи підвищення кваліфікації персоналу 2. Безперервна система навчання та розвитку персоналу 3. Форми, тривалість та якість навчання 4. Самоосвіта в системі розвитку персоналу	2
4	Тема 5. Управління діловою кар'єрою 1. Сутність поняття кар'єри 2. Мотиви та цілі кар'єрного зростання персоналу 3. Основні види кар'єри (динамічна, статична, вертикальна, горизонтальна), їх характеристики	2

5.	Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку 1. Інноваційний розвиток: основні поняття 2. Особливості інноваційного шляху розвитку за сучасних умов 3. Управління інноваційним розвитком	2
6.	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування 1. Взаємодія організації та нововведень. 2. Особливості взаємодії організації та нововведень. 3. Сприйнятливість організації до нововведень. 4. Інноваційний потенціал та його оцінка. 5. Причини успіху та краху організацій	2
7	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства 1. Сутність та структура інноваційного потенціалу 2. Формування та сучасний стан інноваційного потенціалу України 3. Особливості венчурного підприємництва в Україні 4. Форми участі України в міжнародному науково-технічному співробітництві	2
	Разом	14

5. Темі та план лекційних занять (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом 1. Сутність управління персоналом як наука 2. Предмет та об'єкт науки управління персоналом 3. Місце управління розвитком персоналу в системі менеджменту та адміністрування в організаціях. 4. Особливості та характер управління персоналом на різних рівнях управління.	2
2	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу 1. Основні види та методи підвищення кваліфікації персоналу 2. Безперервна система навчання та розвитку персоналу 3. Форми, тривалість та якість навчання 4. Самоосвіта в системі розвитку персоналу	2
3	Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку 1. Основні дефініції 2. Інноваційний розвиток: основні поняття 3. Особливості інноваційного шляху розвитку за сучасних умов 4. Управління інноваційним розвитком	2
4	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства 1. Сутність та структура інноваційного потенціалу 2. Формування та сучасний стан інноваційного потенціалу України 3. Особливості венчурного підприємництва в Україні 4. Форми участі України в міжнародному науково-технічному співробітництві	2
	Разом	8

6. Темі практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом	2

2	Тема 2. Правові аспекти управління персоналом	2
3	Тема 2. Правові аспекти управління персоналом	2
4	Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів	2
5	Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів	2
6	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	2
7	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	2
8	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	2
9	Тема 5. Управління діловою кар'єрою	2
10	Тема 5. Управління діловою кар'єрою	2
11	Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною	2
12	Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною	2
13	Тема 7. Інновації і циклічність економічного розвитку	2
14	Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку	2
15	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2
16	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2
17	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2
18	Тема 10. Маркетинг інновацій	2
19	Тема 10. Маркетинг інновацій	2
20	Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	2
21	Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	2
22	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства	2
23	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства	2
	Всього	46

6. Теми практичних занять (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом	2
2	Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів	2
3	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу	2
4	Тема 5. Управління діловою кар'єрою	2
5	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2
	Всього	10

7. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом 1. Поняття об'єкту кадрової роботи в організації 2. Завдання та функції кадрових служб	7

	3. Основні етапи управління персоналом в організаціях	
2	Тема 2. Правові аспекти управління персоналом 1. Правові основи розірвання трудових відносин 2. Підстави для розторгнення трудового договору 3. Поняття робочого часу та його характеристика 4. Оплата праці робочого часу 5. Основні форми та моделі оплати праці	7
3	Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів 1. Сутність та завдання оцінки персоналу 2. Критерії оцінки діяльності персоналу, кількісні та якісні показники оцінки. 3. Моделі робочих місць кадрів управління 4. Методичні підходи до оцінки персоналу 5. Нормативно-правове та документальне забезпечення атестації 6. Організація проведення атестації	7
4	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу 1. Короткострокові курси, стажування, аспірантура, докторантура 2. Перепідготовка кадрів 3. Організаційне та методичне забезпечення навчання персоналу 4. Фінансування та інвестування розвитку персоналу організацій 5. Мотивація безперервного навчання персоналу 6. Державні програми людського розвитку	7
5	Тема 5. Управління діловою кар'єрою 1. Планування та розвиток кар'єри 2. Система професійного переміщення персоналу 3. Плани та форми професійних переміщень 4. Управління діловою кар'єрою працівників	7
6	Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною 1. Сутність та наслідки плинності персоналу 2. Оцінка та показники плинності кадрів. Основні причини та мотиви плинності персоналу 3. Фактори управління плинністю 4. Внутрішні та зовнішні чинники зниження рівня плинності персоналу в організаціях 5. Поняття трудової дисципліни. 6. Основні фактори формування дисципліни. Організація управління трудовою дисципліною. 7. Досвід управління плинністю кадрів та трудовою дисципліною за кордоном	7
7	Тема 7. Інновації і циклічність економічного розвитку 1. Циклічність розвитку. 2. Теорія довгих хвиль М. Д. Кондратьєва. 3. Класична теорія нововведень. 4. Неокласична теорія нововведень. 5. Теорія прискорення. 6. Соціально-психологічна модель.	7
8	Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку 1. Сутність інновацій 2. Класифікація інновацій Й. Шумпетера 3. Класифікація інновацій 4. Концепція та етапи життєвого циклу інновацій	6

	5. Фундаментальні і прикладні дослідження	
9	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування 1. Класифікація чинників інноваційного розвитку підприємства 2. Групи факторів інноваційного розвитку підприємств 3. Різновиди ефектів інноваційної діяльності 4. Показники рівня інноваційного розвитку на макроекономічному рівні 5. Методи вимірювання рівня інноваційного розвитку 6. Інформаційні ресурси для оцінки рівня інноваційного розвитку	6
10	Тема 10. Маркетинг інновацій 1. Управління підприємством на засадах концепції інноваційного маркетингу 2. Використання процедури маркетингового тестування для підвищення рівня ринкової адекватності інноваційних товарів 3. Комунікації в системі управління підприємством: інноваційні аспекти 4. Теоретичні засади формування маркетингових каналів для просування інноваційної продукції на ринок 5. Управління просуванням промислової інноваційної продукції на основі прогнозування поведінкової реакції підприємств-споживачів	6
11	Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства 1. Поняття та особливості інноваційної стратегії 2. Типи інноваційних стратегій. 3. Розроблення і обґрунтування інноваційної стратегії 4. Процес розроблення нового продукту. 5. Стратегічне планування як елемент стратегічного управління та метод реалізації інноваційної стратегії	6
12	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства 1. Поняття інноваційного потенціалу 2. Оцінка інтелектуальної складової 3. Оцінка інформаційної складової 4. Концептуальна схема управління інноваційним потенціалом	7
	Разом	80

7. Самостійна робота (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління персоналом 1. Поняття об'єкту кадрової роботи в організації 2. Завдання та функції кадрових служб 3. Основні етапи управління персоналом в організаціях	11
2	Тема 2. Правові аспекти управління персоналом 1. Правові основи розірвання трудових відносин 2. Підстави для розторгнення трудового договору 3. Поняття робочого часу та його характеристика 4. Оплата праці робочого часу	11

	5. Основні форми та моделі оплати праці	
3	Тема 3. Періодична оцінка персоналу та атестація кадрів 1. Сутність та завдання оцінки персоналу 2. Критерії оцінки діяльності персоналу, кількісні та якісні показники оцінки. 3. Моделі робочих місць кадрів управління 4. Методичні підходи до оцінки персоналу 5. Нормативно-правове та документальне забезпечення атестації 6. Організація проведення атестації	11
4	Тема 4. Розвиток та навчання персоналу 1. Короткострокові курси, стажування, аспірантура, докторантура 2. Перепідготовка кадрів 3. Організаційне та методичне забезпечення навчання персоналу 4. Фінансування та інвестування розвитку персоналу організацій 5. Мотивація безперервного навчання персоналу 6. Державні програми людського розвитку	11
5	Тема 5. Управління діловою кар'єрою 1. Планування та розвиток кар'єри 2. Система професійного переміщення персоналу 3. Плани та форми професійних переміщень 4. Управління діловою кар'єрою працівників	11
6	Тема 6. Управління плинністю персоналу та трудовою дисципліною 1. Сутність та наслідки плинності персоналу 2. Оцінка та показники плинності кадрів. Основні причини та мотиви плинності персоналу 3. Фактори управління плинністю 4. Внутрішні та зовнішні чинники зниження рівня плинності персоналу в організаціях 5. Поняття трудової дисципліни. 6. Основні фактори формування дисципліни. Організація управління трудовою дисципліною. 7. Досвід управління плинністю кадрів та трудовою дисципліною за кордоном	11
7	Тема 7. Інновації і циклічність економічного розвитку 1. Циклічність розвитку. 2. Теорія довгих хвиль М. Д. Кондратьєва. 3. Класична теорія нововведень. 4. Неокласична теорія нововведень. 5. Теорія прискорення. 6. Соціально-психологічна модель.	11
8	Тема 8. Ключові поняття інноваційного розвитку 1. Сутність інновацій 2. Класифікація інновацій Й. Шумпетера 3. Класифікація інновацій 4. Концепція та етапи життєвого циклу інновацій 5. Фундаментальні і прикладні дослідження	11
9	Тема 9. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування 1. Класифікація чинників інноваційного розвитку підприємства 2. Групи факторів інноваційного розвитку підприємств	11

	3. Різновиди ефектів інноваційної діяльності 4. Показники рівня інноваційного розвитку на макроекономічному рівні 5. Методи вимірювання рівня інноваційного розвитку 6. Інформаційні ресурси для оцінки рівня інноваційного розвитку	
10	Тема 10. Маркетинг інновацій 1. Управління підприємством на засадах концепції інноваційного маркетингу 2. Використання процедури маркетингового тестування для підвищення рівня ринкової адекватності інноваційних товарів 3. Комунікації в системі управління підприємством: інноваційні аспекти 4. Теоретичні засади формування маркетингових каналів для просування інноваційної продукції на ринок 5. Управління просуванням промислової інноваційної продукції на основі прогнозування поведінкової реакції підприємств-споживачів	11
11	Тема 11. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства 1. Поняття та особливості інноваційної стратегії 2. Типи інноваційних стратегій. 3. Розроблення і обґрунтування інноваційної стратегії 4. Процес розроблення нового продукту. 5. Стратегічне планування як елемент стратегічного управління та метод реалізації інноваційної стратегії	11
12	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства 1. Поняття інноваційного потенціалу 2. Оцінка інтелектуальної складової 3. Оцінка інформаційної складової 4. Концептуальна схема управління інноваційним потенціалом	11
	Разом	132

8. Індивідуальні завдання

1. Виконання творчого індивідуального завдання

Об'єктом індивідуального творчого завдання є розробка інноваційного проекту.

2. Вирішення задач згідно варіанту.

9. Методи викладання та навчання, що використовуються у дисципліні

Лекції-дискусії, «перевернутий клас», метод кейсів, мозковий штурм, спільне навчання, взаємне оцінювання, командна робота

10. Методи оцінювання

Формативне оцінювання: 3 тестування на знання НРК, ESG 2015, принципів ЄКТС, таксономії Блума. на кожному занятті студенти отримують описовий зворотний зв'язок. За результатами першого модуля – письмова робота, що дає студентам уявлення про рівень їхнього прогресу.

Сумативне оцінювання спрямоване на оцінювання того, наскільки студенти досягли запланованих результатів навчання через оцінювання презентацій, виконання письмових завдань.

Оцінювання за 100-бальною шкалою (розподіл балів у розділі 10)

**11. Розподіл балів, які отримують студенти
(для денної форми навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота													С Р С	Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 - 10 балів			Змістовий модуль 2 - 10 балів			Змістовий модуль 3 - 10 балів			Змістовий модуль 4 - 10 балів								
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	15	55 (40+15)	15	30	100	
3	3	4	3	3	4	3	3	4	3	3	4						

**11. Розподіл балів, які отримують студенти
(для заочної форми навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота							С Р С	Разом за модулі та СРС	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 - 10 балів		Змістовий модуль 2 - 12 балів		Змістовий модуль 3 - 12 балів		Змістовий модуль 4 - 6 балів				
Т1	Т3	Т4	Т5	Т8	Т9	Т12	30	70 (40+30)	30	100
5	5	6	6	6	6	6				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
69 - 74	D	задовільно	
60 - 68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1- 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Стоянець Н.В. Управління розвитком персоналу: навчально-методичний комплекс для студентів 1-го курсу ОС «Магістр» спеціальності 181 «Харчові технології» (за освітніми програмами «Технології харчування», «Технологія зберігання, консервування та переробки м'яса», «Технологія зберігання, консервування та переробки молока» денної та заочної форми навчання. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2020р. с.143

2. Михайлова Л.І., Гуторов О.І., Турчіна С.Г., Шарко І.О. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.

3. Михайлова Л.І., Гуторов О.І., Турчіна С.Г., Шарко І.О., Киричок О.В. Управління інноваціями: навчальний посібник – Вид. 2-ге, доп. – Харків: «Діса плюс», 2016. – 266 с.

4. Стоянець Н.В., Турчіна С.Г. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Суми. 2020. 230с.

5. Навчально – методичні матеріали на платформі Moodle <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4303>

13. Рекомендована література

Базова

1. Дяків О. П., Островерхов В. М. Управління персоналом: навчально-методичний посібник (видання друге, переробл. і доповнено). – Тернопіль. ТНЕУ, 2018. 288 с.

2. В. М. Селютін, Л. М. Яцун Управління персоналом: Практикум : навч.посібник. Х.: ХДУХТ, 2018.145с.

3. Яцун Л. М, Селютін, В. М. Ольшанський О. В. Управління персоналом : навч. посіб. Харків.: ХДУХТ, 2016. 416 с.

4. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом. Підручник. – К.:Центр учбової літератури. 2011. С. 391-417.

5. В.М. Данюк. А.М. Колот, Г.С. Суков та ін Управління персоналом: підручник 2-ге видання. К.: КНЕУ; Краматорськ: НКМЗ, 2016. 666с.

6. Кибанов А.Я. Управління персоналом організації: стратегія, маркетинг, інтернаціоналізація: навчальний посібник для студентів вузів. Держ. ун-т управління, Воронеж. держ. ун-т.- М.: ИНФРА-М, 2016. - 301 с.

7. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 448 с

8. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку підприємств: монографія / за ред. к.е.н., доцента Ю.С. Шипуліної. – Суми: ТОВ «ДД Папірус», 2017. – 458 с.

9. Научные основы маркетинга инноваций: монография в 3 т. Том 1. / Под ред. д.э.н. профессора С.Н. Ильяшенко. – Сумы: ООО «Печатный дом «Папирус», 2017. – 279 с.

Допоміжна

1. Посилкіної О.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч. посіб.. Х: НФаУ, 2014. 548 с
2. Перехуда К. Коучинг агентів менеджерських знань в мережних підприємствах. Вроцлав: Изд-во Вроцлавського Університету Економіки. 2015. - 105 с.
3. Кайлюк Є. М. Фесенко Г. Психологія управління: навч. посіб. 2-ге вид., виправл. й доповн.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. 2-ге вид. перероб. та доп.– Х. : ХНАМГ, 2014. 202 с.
4. Колот А.М. Соціально-трудова відносини: теорія і практика регулювання: Монографія. К.: Центр учбової літератури. 2014.428 с.
5. Магура М. І. Організація навчання персоналу компанії М.: Бізнес-школа Інтел-Синтез, 2012. 192 с.
6. Магура М.І. Оцінка роботи персоналу: практичний посібник для керівників різного рівня та фахівців кадрових служб М.: Бізнес-школа Інтел-Синтез, 2014. - 144с.
7. Маркова С. В. Управління персоналом: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 80 с.

Нормативно-правові акти

1. Кодекс законів України про працю. – К., 2018.
2. Про зайнятість населення: Закон України. Документ 3483-4, чинний, остання редакція від 23.02.2006. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
3. Про оплату праці: Закон України. Документ 3448-4, чинний, остання редакція від 21.02.2006. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
4. Про охорону праці: Закон України. Документ 2694-4, чинний, остання редакція від 13.12.2005. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.
5. Про пенсійне забезпечення: Закон України. Т.2. К., 1996. С.254-285.
6. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Краматорськ : Центр продуктивності, 1998. Вип. 1.Розд. 1–2.
7. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Краматорськ : Центр продуктивності, 1998. Вип. 65.
8. ДСТУ 2732-94. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення. К., 1996.
9. Класифікатор професій ДК 003-95.

Ресурси мережі Інтернет

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників.: <http://www.jobs.ua/ukr/dkhp>. (Дата звернення 20.09.2019)

2. КЗОТ України.: [http://www.rabota-ua.com.ua /shared/kzot.phtml](http://www.rabota-ua.com.ua/shared/kzot.phtml). (Дата звернення 20.09.2019)
3. Офіційний сайт Державної служби зайнятості.: <http://www.dcz.gov.ua>. (Дата звернення 20.09.2019)
4. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України.: <http://www.mlsp.gov.ua>. (Дата звернення 20.09.2019)
5. Офіційний сайт Федерації профспілок України. – <http://www.fpsu.org.ua>. (Дата звернення 20.09.2019)
6. Спеціалізований сайт з пошуку роботи та соціально-трудоих питань. www.work.ua. (Дата звернення 20.09.2019)
7. Кодекс Законів про працю України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (Дата звернення 20.09.2019)

ДОДАТОК

до робочої програми навчальної дисципліни (силабуса)

ОК2 Управління персоналом та інноваційний розвиток підприємств

Таблиця – Узгодження результатів навчання з дисципліни (ДРН) з програмними результатами навчання (ПРН) ОНП Харчові технології, спеціальність 181 «Харчові технології»

Результати навчання з дисципліни	Програмні результати навчання				
	ПРН 2	ПРН 5	ПРН 8	ПРН 12	ПРН14
<u>ДРН 1.</u> знання інформаційної і комунікаційної бази для розробки і впровадження інновацій з врахуванням основ економіки, маркетингу і менеджменту;	X				
<u>ДРН 2.</u> знання та вміння застосовувати основні принципи отримання інноваційної харчової продукції з різних видів сировини з врахуванням соціальної та економічної ефективності наукової розробки;			X		
<u>ДРН 3.</u> вміння об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію, вносити посильний вклад в гармонізацію людських відносин, ефективно працювати, як індивідуально, так і у складі колективу;					X
<u>ДРН 4.</u> вміння окреслювати психологічні закономірності розвитку, а також педагогічний інструментарій формування особистості у професійній діяльності;		X			
<u>ДРН 5.</u> вміння розробляти програми розвитку та функціонування підприємств галузі, впроваджувати раціональні методи управління виробничими процесами, планувати потребу у ресурсах. Формувати і впроваджувати власні моделі професійної діяльності з врахуванням передового досвіду				X	

організації наукової та виробничої діяльності;					
<u>ДРН 6.</u> здатність розв'язувати складні задачі і проблеми з харчових технологій у професійній діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;	X		X	X	X
<u>ДРН 7.</u> здатність виявляти ініціативу та винахідливість;		X	X		
<u>ДРН 8.</u> здатність розробляти та реалізовувати комерційні та науково-технічні проекти у сфері харчових технологій з урахуванням технічних, комерційних, правових питань та питань охорони праці і довкілля	X		X	X	
<u>ДРН 9.</u> здатність розробляти програми розвитку та ефективного функціонування підприємств харчової промисловості і закладів ресторанного господарства, у тому числі в контексті зовнішньоекономічних зв'язків			X	X	
<u>ДРН 10.</u> здатність формулювати та впроваджувати власні моделі професійної діяльності у сфері харчових технологій	X	X	X		